

Preses de Franco

Preses a Can Sales, Palma. A la part superior, dins un cercle, Matilde Landa, la dirigent comunista que se suïcidà en aquesta presó.

L'exposició, amb el títol 'Preses de Franco', arriba des de Madrid a Palma –on romandrà oberta fins al 22 de maig– traduïda al català. Posteriorment, la mateixa mostra visitarà el País Valencià i Catalunya i, més tard, altres indrets de l'estat en la seva versió castellana.

La mostra que s'exposa a Palma, que recupera la memòria de les dones a les presons franquistes, ha estat organitzada per la Fundació d'Investigacions Marxistes, amb el suport del Ministeri de la Presidència, i en el cas de Palma ha comptat amb la col·laboració del Govern Balear a través de l'Institut de la Dona, que presideix Lila Thomàs. A l'acte d'inauguració eren presents, a més de Thomàs, la consellera de Benestar Social, Fina Santiago, i el conseller de Presidència, Albert Moragues.

Segons el comissari de la mostra,

Sergio Gálvez, l'objectiu que es persegueix "és doble: per una banda, recuperar l'experiència de les dones que sofriren la repressió del règim franquista i, per una altra, que la seva memòria passi a ser també la nostra memòria, perquè massa sovint les hem oblidades. Es tracta de comprendre la dura realitat que sofriren aquestes lluitadores per la llibertat a les quals la dictadura feixista sotmeté a represàlia com a demòcrates, com féu amb els homes, però a més també com a dones. Perquè cal recordar que el franquisme responia a la voluntat de subjugar totes les dones.

Per tant, les preses patien una doble represàlia: com a demòcrates i com a dones."

L'exposició mostra més d'un centenar de fotografies de la vida de les dones a les presons franquistes, reproduïx actes judicials condemnatoris, articles de premsa en els quals es nota el masclisme franquista i l'odi que professa cap a la dona alliberada, audiovisuals i declaracions de les mateixes condemnades, entre les quals destaca la menorquina Isabel Coll, encara viva actualment, que conta la seva estada a la presó de dones de Palma, Can Sales.

Per a Gálvez, "és terrible que, dins de la recuperació de la memòria històrica, sovint l'experiència de les preses de Franco quedi relegada. Per això pensem que és necessària aquesta exposició. El dany que els feren fou irreparable. Això no ho podem canviar. Però sí que podem fer justícia no perdent el seu record."

L'historiador mallorquí David Ginard és el responsable de l'aportació il·lenca: la de la presó de dones de Palma, coneguda com a Can Sales, la qual "era una de les cinc presons centrals del règim franquista a tot l'Estat, o sigui de les més importants. Aquí enviaren, per exemple, Matilde Landa, la dirigent comunista que s'hi suïcidà. O aquí també patí la menorquina de les Joventuts Socialistes Isabel Coll. Era una presó infame. Les recluses hi estaven amuntegades, rebien una alimentació dolenta, estaven i es trobaven soles, sovint s'havien de fer càrrec dels seus fills a la mateixa presó i, a més, eren sotmeses a una molt intensa pressió religiosa perquè 'tornassin' a la 'normalitat' femenina que el règim considerava que era pròpia de la dona."

Va cloure l'acte d'inauguració la consellera Fina Santiago, per a la qual "és molt necessària aquesta exposició perquè hem de lluitar contra el silenci i l'oblit que patiren aquelles dones. Emociona veure les fotografies. Estan vençudes, és cert, se les veu desnudades, però són cares, rostres, que et transmeten que no han perdut la dignitat. La seva dignitat i el seu record és el que commemorem."

Miquel Payeras